Műlap

Archive / Collection of Printed Design Sheets

Accession Nr.:	MLT 2008
Artist/Maker:	Undi (Springholz), Mariska (1877 - 1959) / designer
Place of production:	Budapest (presumably)
Materials:	paper
Techniques:	press printed

Magyar hímzés.

„Singolt kendő . . .“

Bizony így: — „Singolt kendő, node singolt kendő van a rózsám kezébe?“ — mondja a palóc nőta a innét is értesülhetünk, ha ugyan nem láttuk saját szemünkkel, hogy ha a palócleány kiöltözködik, akkor singolt (slingelt), azaz huroköltéssel és lyukacsos hímzéssel díszített kendőt tart a kezében. Ezzel is jelzi, hogy nem dologra, hanem pihenőre, templomba, nőtára vagy táncba készülődik. Mikor pedig a legény ezt nőtába foglalja, komoly érdekből teszi; lévén ez a singolt kendő a kettőjük közötti állandóan folyó évődésnek a sarkpontja. Ha ezt a kezkenőt nála felejtik, vagy neki ajándékozzák, erről tudhatja, hogy a leány rábaközi nép munkája pazar rajzu mintával, továbbá a pestmegyei Boldog és néhány tolnamegyei falu szép hímzése.

Érthetetlen, hogy Budapest műhelyei és iskolái, ügyet sem vetve erre a kiváló népi hímzésfajtára, — mindeddig „Madeira-hímzés“ néven nevezték és tanították fehérneműdíszítésre e munkát. Honnét került ide, melyik idegen metropolis divatjával ez az elnevezés és miért valljuk mi, magyarok, nyíltan idegennek ezt a népünknél oly nagyon elterjedt lyukacsos és hurkolt hímzésmódot, — rejtély marad. Pedig a népművészetben régen meggyökeresedhetett, ha messziről jött is; erre mutat magas szinten lévő, gazdag rajza és a hímzéskivitel tökéletessége.

Most, hogy a divatjelentések már jóelőre harsogják, hogy a tavasz még soha ennyi áttört, lyukacsos hímzésű galléret, kézelőt nem hozott, mint ezidén fog hozni, — sieltünk leszögezni, hogy a Madgira-hímzés, vagy ahogy Párisban nevezi: „broderie anglaise“, — van annyira magyar, mint angol vagy spanyol a hogyha a magyar hölgyek ezidén jókor e nembéli magyar hímzések gazdag tárházát tanulmányozzák, még Párist is megelőzhetik. Ez egyszer ők diktálhatnának! Ugyan miért is ne lehetne egy-egy szép ruhadisz-készlet külföldön „broderie hongroise“ néven világmárka? Vagy csak mindig mi magyarok adózunk, mint legutóbb a gyarmati néger gyöngydiszekért is, Párisnak és Prágának? Csak erre az istenáldotta magyar földre, melynek hímzése-

UM

Magyar hímzés (Undi-)

A mai lakás hatalmas, sima falsikjait, melyeket már nem borít plasztikusan árnyalt festett virágerdő, hanem enyhe pasztellszínű, finoman elmosódó rajzu tapéta, — nem könnyű díszíteni. Régebben szokás volt a falakat képpel, fényképpel, majolikatányérokkal s polcokkal jól megrakni; sok helyütt még a béli csokrok s vázába tömött szárított növények s nippek is mind a fal díszítésére sorakoztak fel. Díszítés volt-e ez valóban, bajos lenne ma eldönteni; a maga idején minden háziasszony úgy hitte, hogy mindeme kellékek nélkül a lakása nem tökéletes és házatája nem elég otthonos és kellemes. E zsúfoltsággal ellentétben ma a sima falsikokat alig-alig szakítja meg egy egy jólválasztott művészi festmény, mérsékelten gazdag függönyredőzet, finomrajzu váza, — esetleg szobor.

Ma sokkal kevesebb számu, de jobb anyagu és művészi értékkel is felruházott díszítő tárgynak adunk a lakásban helyet.

A legmagasabb művészi nívóra való törekvéssel szemben is helytáll s a legszebb butorzathoz is illő a régi magyar selyem hímzés, melyet nagy számban őriztek meg majd három évszázadra visszamenőleg a felvidéki s erdélyi uriházak kelengyésládái. Ezek a szép munkák legtöbbször maguknak a tulajdonosnőknek hímzéstudását és ízlését dicsérik; legtöbbje oly munkás, oly finom, hogy mai kéznek utánozni igen nehéz. Az aprólékos részletezéssel szinte csipkefinomságuvá nemesített, felvidéki hímzések közöt találtuk ezt a régi selyemmel hímzett sávot s felajánljuk olvasóinknak, a lakásuk legszebb pontjának díszítésére. Egyike — szerencsére — azon mintáknak, melyeknek utánozása s felhasználása nem titkorik leküzdhetetlen akadályba, mert előadásmódja eléggé egyszerű, s gyönyörű rajzát aránylag könnyű öltésfajtákkal is az alapra vetíthetjük.

Falvédőtakarót főleg oly helyeken alkalmazunk a lakásban, ahol a fal mellé állított butorok széle a falat surolja vagy ahol melegebb hátteret akarunk adni nekik. Szép elhelyezésű régi faragott láda fölött, ahol a

UM

© 2012-2026, All rights reserved Museum of Applied Arts

dots.hu PDF generator